

در ۱۰۰ روز گذشته سال جاری فقط ۲۵ میلیون تومان خصوصی سازی صورت گرفت

بن بست خصوصی سازی

وقایع اتفاقیه: این یک واقعیت است، واقعیتی که حتی خوشبین ترین کارشناسان و صاحب نظران اقتصادی نیز بر آن تأکید می کنند: «خصوصی سازی ناموفق بوده است» و این واقعیت تلخ، دقیقاً جمله ای است که سیدمحمد خانمی در آخرین گفت و گوی خود با خبرنگاران عنوان کرده.

تا مدت ها زمینه خصوصی سازی خیلی موفق نبوده ایم. معضَل بزرگ خصوصی سازی که من فکر می کنم دامن همه دولت ها را گرفته که لیبداوم در سال آخر این دولت بتوان به سویی حل آن پیش رفت. اما آنهایی که دوستی از دور بر آتش اقتصاد ایران دارند و به توان فنی و حقوقی اقتصاد ایران آگاه هستند، دقیقاً می دانند که اظهار امیدواری رئیس جمهوری تنها یک امیدواری سیاسی است، چرا که اگر قرار بود تا اتفاقی در حوزه خصوصی سازی روی دهد، ظرف ۷ سال گذشته که خصوصی سازی از سوی تمام مراجع تصمیم گیر اقتصادی پیگیری می شد و همه ظاهراً بر درستی این سیاست تأکید می کردند، اتفاقی رخ نمی داد. اتفاقی که بعد از است ظرف کمتر از یک سال باقیمانده از عمر دولت، به آمار واگذاری واقعی تبدیل شود.

البته رئیس هیأت عامل سازمان خصوصی سازی که سومین رئیس این سازمان است، تنها چند روزی پس از اظهار نارضایتی رئیس جمهوری از روند خصوصی سازی، برنامه های خود برای پیشرفت خصوصی سازی را اعلام کرد.

برگ برنده میرعلی اشرف عبدالله پوری حسینی، ارائه درشت ها، بود. واژه ای که باعث شد تا دهه درشت ها در ادبیات اقتصادی کشور، مفهومی غیر از قاچاقچیان عمده کشور بیارثت خوران و فعالان اقتصاد زیر زمینی را بر دوش بکشند و از این پس شرکت های بزرگی را شامل می شود که قرار است تا سهام آنها از سوی سازمان خصوصی سازی به بخش خصوصی فروخته شود.

پوری حسینی گفته است که بنا دارد تا سراغ دانه درشت ها برود، او دلیل خود از توجه به دانه درشت ها را چنین تبیین می کند: هواگذاری حجم بالایی از سهام و تحقق درآمد های دولت از محل خصوصی سازی مستلزم حضور شرکت های دانه درشت است و این کار از طریق واگذاری شرکت های کوچک قابل تأمین نیست، زیرا اگر بخواهیم ۶۰ هزار میلیارد ریال سرمایه فروخته و عرضه کنیم باید چیزی حدود ۲۵ تا ۳۰ شرکت نسبتاً درشت را در میدان آورده و از محل عرضه اینها بتوانیم این رقم را حاصل کنیم، اگر بخواهیم شرکت های ریز را بیاوریم باید چیزی حدود ۳۰۰ شرکت را بفروشیم تا ۱۰ درصد وظایف قانونی خود را انجام دهیم و اگر بخواهیم ۱۰۰ درصد وظایف قانونی مان را با فروش این قبیل شرکت ها انجام دهیم باید سه هزار شرکت دولتی را بفروشیم.

اما به رغم بزرگ برنده ای که از سوی رئیس جدید این شده است، تاکنون حرکت محسوس در این زمینه صورت نگرفته است، بر اساس گزارش قلم سبز ایران، از ابتدای سال تاکنون که تقریباً نیمی از ماه چهارم سال نیز سپری شده است، دولت فقط ۲۵ میلیون تومان در آمد از محل خصوصی سازی کسب کرده است.

به طوری که تاکنون تنها سهام یک شرکت دولتی جهت واگذاری در بورس اوراق بهادار عرضه شده است و این در آمد ۲۵ میلیون تومانی حاصل فروش ۳۰ هزار سهم شرکت پتروشیمی اراک بود که مانده سهام عرضه شده سال گذشته بوده است و این

در حالی است که درآمد حاصل از خصوصی سازی در بودجه اسفند رقی معادل ۲ هزار و ۲۰۰ میلیارد تومان در نظر گرفته شده است.

البته اوضاع ناامیدکننده خصوصی سازی به دوره پوری حسینی بر نمی گردد، رؤسای پیشین سازمان خصوصی سازی نیز اوضاعی مشابه را تجربه کرده اند، مهدی علی اکبر رئیس اول سازمان، در تمام دوره ریاست خود بر این باور بود که عزمی جدی برای خصوصی سازی وجود ندارد و همواره از مقارنت مدیران دولتی در برابر واگذاری سهام سخن گفته. پس از او احمد میرطهری از بورس تهران به سازمان خصوصی سازی نقل مکان کرد، چالش های او با دبیر کل بورس تهران باعث شد تا خصوصی سازی کماکان سیاستی نه چندان موفق ارزیابی شود، هر چند که در دوره ریاست میرطهری اعداد و ارقام واگذاری ها بهبود یافت، اما نزدیکان و طرفداران علی اکبر، آن را حاصل تلاش خود خواندند. میرطهری که بر خصوصی سازی متعهد به معنای اجتناب از راه سازی به جای خصوصی سازی تأکید داشت نتوانست موفقیت های دیدر کلی خود در بورس تهران را در ساختمان شهرک غرب نیز تداوم بخشد. به نظر می رسد که سازمان خصوصی سازی نه به دلیل ناتوانی مدیران آن بلکه به دلایل متعددی که به ساختار اقتصاد ایران بومی گردد، سازمانی برای خوشنای روسا و مدیران خود نیست.

پوری حسینی که پس از مجلس ششم به جای میرطهری نشست و سومین رئیس سازمان خصوصی سازی است، در این باره می گوید: سازمان خصوصی سازی در ۹ ماهه باقیمانده سال به تهنایی قادر نخواهد بود این حکم را اجرا کند و این امر مستلزم همکاری دستگاه های مادر تخصصی، هیأت دولت و هیأت عالی واگذاری است تا بتوانیم چنین کار بسیار سنگینی را انجام دهیم. برای رسیدن به چنین هدف بسیار مهمی باید برنامه ریزی هم داشته باشیم و صرفاً با حرف و حدیث و شعار نمی توان به چنین کار بسیار سنگینی نائل شد.

او در عین حال از جدی تر شدن روند خصوصی سازی در کشور اشاره می کند و می افزاید: «خصوصی سازی در ایران بحثی است که با گذشت زمان جدی تر می شود».

پوری حسینی همچنان به موارد متعدد در برنامه چهارم توسعه در راستای خصوصی سازی اشاره کرده و می گوید: در برخی از فصول و مواد مربوطه از سوی شورای نگهبان ایراداتی گرفته شده که امیدواریم با تأیید این فصل ها فرآیند خصوصی سازی در کشور سرعت بگیرد.

مدیر عامل سازمان خصوصی سازی از وقایع و حدث نظر میان وزارتخانه های مختلف و هیأت دولت و هیأت های واگذاری در راستای واگذاری سهام می گوید و تصریح می کند: دو سال جاری به جز اصل ۲۴ در سایر موارد در واگذاری با سازمان های مربوطه دارای توافق هستیم.

وی همچنین به حل برخی مشکلات با شرکت های مادر تخصصی اشاره کرده و اظهار می دارد: با تعامل با شرکت های مربوطه در زمینه آماده سازی و عرضه سهام مشکل خاصی نخواهیم داشت و در صدد هستیم که سهام با قابلیت نقد شوندگی و حجم زیاد داشته باشیم.

وی در رابطه با جذب سهام و فروش سهام می گوید: در همین راستا در بورس با مطرح شدن سید سهام برای عموم افرادی که غیر حرفه ای هستند کارهایی صورت گرفته است.

پوری حسینی همچنین ترقی و جهش در سازمان خصوصی سازی را مطرح کرده و می افزاید: در سال جاری امیدواریم با تلاش شرکت های مادر تخصصی و همراهی هیأت عالی واگذاری و دولت بتوانیم این تکلیف بسیار سنگینی را که داریم بر آورده کرده و یک ترقی و جهش در روند خصوصی سازی به وجود آوریم.

وی همچنین در رابطه با عرضه سهام در طول ۳ سال گذشته می گوید: از سال ۸۰ تا ابتدای سال ۸۳ سازمان خصوصی سازی حدود ۲۱ هزار میلیارد ریال سهم عرضه کرده است، و عددی که برای واگذاری سهام در دوره ریاست پوری حسینی که فقط ۹ ماه است در نظر گرفته شده، بیش از کل واگذاری های ظرف سه سال گذشته است.

پوری حسینی همچنین به آماده بودن ۱۰۰ میلیارد تومان سهم از سوی سازمان خصوصی سازی برای عرضه اشاره می کند، اما حتی در صورت تحقق این امر ظرف دو هفته آینده، این کارنامه کلاری می تواند آتقدار امیدوارکننده باشد که تحقق ۲۲ هزار میلیارد ریال درآمد حاصل از خصوصی سازی در پایان سال از رؤیای شیرین دولت به واقعیت بدل شود؟

این پرسشی است که مسؤولان وزارت اقتصاد و به ویژه رئیس هیأت عامل سازمان خصوصی سازی باید برای آن پاسخی مناسب بیابند.

به نظر می رسد که مهم ترین سیاست سال های اخیر که ظاهر آن مخالفی در میان مدیران اقتصادی کشور نفاذ، مستلزم راهکار و مکانیسم های جدید است. تا اینجا کار آنچه تحت بحث عنوان خصوصی سازی انجام گرفته است، خصوصی سازی است و نه سیاستی موفق.

رئیس هیأت عامل سازمان خصوصی سازی خوب این نکته تأکید می کند که تا امروز تنها واگذاری و فروش سهام دانشمند خصوصی سازی، که البته حتی در واگذاری و فروش سهام نیز موفق نبوده ایم. شاید نخستین اجلاس نهاد های مسؤول خصوصی سازی کشورهای اگر که قرار است هفته آینده در تهران برگزار شود، بتواند راهی جدید بر سر بن بست خصوصی سازی در ایران بگشاید.

پوری حسینی می گوید: «انتقال بیشتر تجربیات سازمان های خصوصی سازی کشورهای دیگر از اهداف این اجلاس است. به دلیل اینکه برخی از کشورهای عضو او با سیستم سخاوتمندانه اداره می شوند، در مورد خصوصی سازی پر حجم و پرسرانه بوده اند. بنابراین استفاده از تجربیات آنها می تواند رهاورد خوبی را به دنبال داشته باشد».

وی برگزاری این اجلاس را در شتاب بخشی فرآیند خصوصی سازی در کشور تأثیر گذار دانسته و می افزاید: با حضور در این اجلاس می توان به یک باره داخلی در کشور در لزوم کاستن حجم دولت و انتقال مدیریت به بخش خصوصی و استفاده از بازار سرمایه بین المللی دست یافت.

وی همچنین به حل برخی مشکلات با شرکت های مادر تخصصی اشاره کرده و اظهار می دارد: با تعامل با شرکت های مربوطه در زمینه آماده سازی و عرضه سهام مشکل خاصی نخواهیم داشت و در صدد هستیم که سهام با قابلیت نقد شوندگی و حجم زیاد داشته باشیم.

وی در رابطه با جذب سهام و فروش سهام می گوید: در همین راستا در بورس با مطرح شدن سید سهام برای عموم افرادی که غیر حرفه ای هستند کارهایی صورت گرفته است.